

Asia: VN/20721/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausuttavaa palkansaajan työssäoloehdon pidentämistä koskevasta muutoksesta? (TTL 5 luku)

Ehdotettu muutos on taiteilijoille erittäin vahingollinen ja heikentää heidän toimeentuloaan. Monet taiteilijat työskentelevät määräaikaisissa työsuhteissa ja 12 kuukauden työssäoloehdon täyttäminen on hyvin vaikeaa. Alan ominaispiirteisiin kuuluvat lyhyet työpaksot, joiden välillä ammattitaitoa täytyy pitää yllä ilman palkkaa.

Lausuttavaa palkansaajan työssäoloehdon kertymistä koskevista muutoksista? (TTL 5 luku ja asetusmuutokset)

Työssäoloehdon muuttaminen tuloperusteiseksi heikentää monien pienituloisten taiteilijoiden asemaa. Alaraja on liian korkea ja tulee aiheuttamaan tarvetta hakea muualta lisätukea.

Lausuttavaa ansiopäivärahan perusteena olevan palkan määrittelystä? (TTL 6 luku ja asetusmuutokset)

-

Lausuttavaa TTL 5 ja 6 luvun muutosten vaikutuksesta työttömyysetuuden maksamisen työvoimapolitiittisiin edellytyksiin? (TTL 2 ja 2 a luku sekä 14 luvun 1 c §)

-

Lausuttavaa työttömyysetuuden sovittelun suojaosasta luopumisesta? (TTL 4 luku)

Suojaosuudesta luopuminen ei lisää työllistymistä vaan vähentää sitä, koska lyhyiden työtehtävien vastaanottaminen ei enää kannattaisi. Monet taiteilijat paikkaavat niukkaa talouttaan ottamalla vastaan satunnaisia, pienipalkkaisia töitä. Jatkotyöllistymisen kannalta lyhyet työpaksot saattavat olla elintärkeitä uusien kontaktien ja työkyvyn ylläpitämisen kannalta.

Lausuttavaa lapsikorotusten poistamisesta? (TTL 6 ja 7 luku)

Lapsikorotusten poisto ei lisää työllistymistä vaan kiristää köyhien lapsiperheiden taloutta entisestään. On kohtuutonta kasvattaa eriarvoisuutta lasten ja nuorten keskuudessa kurjistamalla vähävaraisten elämää.

Lausuttavaa omavastuuajan pidentämisestä? (TTL 5 ja 7 luku)

Omavastuuajan pidentäminen vaikeuttaa toimeentuloa alimmissa tuloluokissa.

Lausuttavaa esityksen taloudellisista ja kansalaisvaikutuksista (ml. vaikutukset julkiseen talouteen, työllisyyteen ja kuntiin)?

Esitys syventää Suomen kahtiajakoa hyvin toimeentuleviin ja vähävaraisiin kansalaisiin. Osa esitetyistä leikkauksista ei paranna ollenkaan taloustilannetta, koska leikkausten vaikutus täytyy korvata muilla tukitoimilla.

Lausuttavaa muista vaikutuksista (ml. vaikutukset viranomaisiin ja yrityksiin)? TE-hallinnon henkilöstöä edustavaa tahoa pyydetään arvioimaan vaikutuksia TE-hallinnon henkilöstöön ja sen tehtäviin, erityisesti TTL 14 luku 1 c §:n osalta.

-

Lausuttavaa siitä miten muutosten vaikutuksia voitaisiin seurata ja arvioida jälkikäteen?

Muutosten vaikutukset tulevat näkymään toimeentulotuen tarpeen kasvuna ja pitenevinä leipäjonoina. Tukien leikkaukset on välttämätöntä korvata muilla tuilla, joten hallituksen esittämät leikkaukset eivät vähennä valtion menoja.

Lausuttavaa voimaantulosta ja siirtymäsäännöksestä?

Muuta lausuttavaa esityksestä?

Hallitusohjelmassa luvataan, että ”hallitus ratkaisee kulttuurialan ja luovien alojen tekijöiden sosiaali- ja työttömyysturvaan liittyviä ongelmia osana sosiaaliturvauudistusta. Erytystä huomiota kiinnitetään freelancereiden asemaan.” Lausuntokierroksella oleva esitys sisältää kuitenkin useita kohtia, jotka ovat ristiriidassa edelläkuvatun, taiteilijoiden ja freelancerien työttömyys- ja sosiaaliturvaa koskevan erityiskirjauksen kanssa.

Hallituksen esityksen henki luo useassa kohdassa vaikutelman, että ihminen valitsee tietoisesti työttömyyden työnteon sijaan. Taidealalla pätkätyöt tai osittainen työllistyminen on erittäin tavallista eikä yksilön ole useinkaan mahdollista vaikuttaa siihen. Jos HE:n esitys halutaan toteuttaa, tulee valtion tarjota kokopäivätyötä kaikille niille, jotka eivät sitä ole tähän mennessä onnistuneet saamaan.

On erittäin epätavallista ja valitettavaa, että näin isoista ja vakavista muutoksista päätettäessä lausumisaika on poikkeuksellisen lyhyt. Lisäksi lausunnonaiheena olevien ja muiden suunniteltujen leikkausten yhteisvaikutusarviointia ei ole tehty, vaan se valmistuu vasta kun lakiesitys menee eduskuntaan.

On demokratian vastaista pyytää lausuntoja vaillinaisilla tiedoilla ja perusteilla, ja ehdotuksemme on, että esitys palautetaan valmisteluun ja vakavimmin vähävaraisiin suomalaisiin osuvat leikkaukset poistetaan.

Kosonen Hanna
Forum Artis